Fraudeprotocol

Procedure bij constatering van
(vermoeden van) fraude tijdens examens

SUMMA

2026-2027

Datum : 1 augustus 2026
Versie : 2627.2

Versiebeheer

Versie	Datum	Omschrijving	Door
2526.4	10 juni 2025	Aanpassing n.a.v. wets- en regelwijzigingen	O&K
2627.1	3 juni 2026	Tekstuele aanpassingen ter verduidelijking	O&K
2627.2	14 september 2026	Afkijken bij 'onbewuste gever' als fraudegrond verwijderd	O&K

Geldig vanaf:	1 augustus 2026
Distributielijst:	Scholen, studenten via ***www.summa-onderwijs.nl***
Versie:	2627.2
Auteur:	O&K i.s.m. examencommissies en jurist CvB
Status:	Vastgesteld door CvB

Inhoudsopgave

1 Begripsbepaling 4
1.1 Onregelmatigheid 4
1.2 Fraude/Frauduleus handelen 4
1.3 Plagiaat 5
1.4 Kandidaat 5
2 Taken en bevoegdheden van de examencommissie bij fraude tijdens examens 6
2.1 Regelgeving 6
2.2 Summa-beleid 6
3 Procedure bij constatering van fraude (of het vermoeden daarvan) tijdens examens 7
4 Fraudematrix 8
4.1 Toepassing fraudematrix 8
4.2 Standaard sancties 8
4.3 Verzachtende en verzwarende omstandigheden 8

1 Begripsbepaling

1.1 Onregelmatigheid

Onder onregelmatigheid wordt verstaan:
"Toevallige, ongewenste beïnvloeding van het verloop van (een deel van) het examenproces. Een onregelmatigheid kan betrekking hebben op individuele studenten en groepen studenten of omstandigheden rondom de examenafname"[1] of -beoordeling.

- Als onregelmatigheid wordt in ieder geval aangemerkt:
    - omstandigheden buiten de macht van menselijk handelen of nalaten;
    - omstandigheid die te wijten is aan het gedrag van een persoon die zich namens Summa bezighoudt met de examinering;
    - onwel worden van de examenkandidaat;
    - te laat komen en/of zonder toestemming eerder verlaten van de examenruimte;
    - het zonder geldige reden afwezig zijn;
    - enige andere omstandigheid die zich vóór, tijdens of na het examen voordoet waardoor de afname of beoordeling van een examen verstoord wordt, zonder dat daarbij sprake is van opzet.

1.2 Fraude/Frauduleus handelen

Onder fraude (frauduleus handelen)[2] wordt verstaan:
"Opzettelijke beïnvloeding van (onderdelen van) het gehele examenproces met als doel een ander resultaat uit het examen te verkrijgen".[1]

- Als fraude (frauduleus handelen) wordt in ieder geval aangemerkt:
    - niet opvolgen van instructies;
    - zonder toestemming samenwerken;
    - tijdens het examen in bezit zijn van niet-toegestane hulpmiddelen;
    - afkijken tijdens een examen (nemer);
    - uitwisselen/delen van informatie/materiaal (gever);
    - uitwisselen/delen van informatie/materiaal (nemer);
    - zich tijdens het examen uitgeven voor iemand anders;
    - zich tijdens het examen door iemand anders laten vertegenwoordigen;
    - vóór het examen in het bezit stellen van de opgaven van het betreffende examen;
    - het overnemen van gegevens uit andermans werk en het op die manier presenteren als je eigen werk (plagiaat);
    - het aanpassen, uitbreiden of veranderen van een examenresultaat nadat het is ingeleverd voor beoordeling;
    - het op een onrechtmatige (bedrieglijke) manier afdwingen van bijzondere voorzieningen, zoals extra tijd of een extra of vervangende gelegenheid;
    - het inleveren van examenmateriaal dat niet overeenkomt met de afnameperiode en -locatie van het examen;
    - tijdens de inzage wijzigingen op het examen aanbrengen;
    - vervalsen van de beoordeling, diploma, resultatenlijst en/of handtekening.
- Verder staat het ter beoordeling van de examencommissie welke gedragingen, handelingen en dergelijke aan te merken zijn als fraude in de zin van dit artikel.

---

[1] https://onderwijsenexaminering.nl/begrippenlijst/

[2] De begrippen 'fraude' en 'frauduleus handelen' zijn in het kader van dit document identiek.

1.3 Plagiaat

Onder plagiaat wordt verstaan:

"Het overnemen van gegevens uit andermans werk zonder correcte bronvermelding en het op die manier presenteren als je eigen werk. Het is intellectuele diefstal en wordt gezien als fraude".[3]

- Als plagiaat wordt onder andere aangemerkt:
    - het gebruik maken dan wel overnemen van andermans teksten, gegevens of ideeën zonder volledige en correcte bronvermelding;
    - het niet duidelijk aangeven in de tekst, bijvoorbeeld via aanhalingstekens of een bepaalde vormgeving, dat tekst letterlijk aan werk van een andere auteur is ontleend, zelfs indien een correcte bronvermelding is opgenomen;
    - het parafraseren van de inhoud van andermans teksten zonder voldoende bronverwijzingen;
    - het indienen van een eerder ingediende of daarmee vergelijkbare (delen van een) tekst voor opdrachten van andere examenonderdelen;
    - het overnemen van werk van medestudenten of kandidaten en dit laten doorgaan voor eigen werk;
    - het indienen van bewijslast die verworven is van een commerciële instelling of die (al dan niet tegen betaling) door iemand anders is geschreven.
    - enige andere vorm van overnemen of kopiëren van andermans werk waarbij de overnemer pretendeert dat het werk van zijn eigen hand is.

Bij de detectie van plagiaat in teksten kan gebruik worden gemaakt van elektronische detectieprogramma's. Met het aanleveren van de tekst geeft de kandidaat impliciet toestemming tot het opnemen van de tekst in de database van het betreffende detectieprogramma.

1.4 Kandidaat

Een kandidaat is iemand die deelneemt aan een examen/een examen aflegt.

Dit kan zowel een student als een examendeelnemer zijn.

[3] https://www.auteursrechten.nl/wet-en-regelgeving/plagiaat

2 Taken en bevoegdheden van de examencommissie bij fraude tijdens examens

2.1 Regelgeving

In de WEB is in artikel 7.4.5a, waarin de taken en bevoegdheden van de examencommissie zijn vastgelegd, de volgende bepaling opgenomen:

> Indien een student bij het examen fraudeert, kan de examencommissie de student het recht ontnemen één of meer door de examencommissie aan te wijzen examens af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar. Bij ernstige fraude kan het bevoegd gezag op voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief beëindigen.

2.2 Summa-beleid

In het examenreglement is een artikel over fraude opgenomen.

Bij het beoordelen of gedragingen, handelingen en dergelijke aan te merken zijn als frauduleuze handelingen in de zin van dit artikel maakt de examencommissie (maar niet limitatief) gebruik van de opsomming onder 1.2 en 1.3 van dit document.

3 Procedure bij constatering van fraude (of het vermoeden daarvan) tijdens examens

Onderstaande procedure wordt voor Summa vastgesteld:

Fase constatering

- Constatering
    - Indien frauduleuze handelingen (waaronder het niet opvolgen van instructies, het in bezit hebben van niet toegestane hulpmiddelen) tijdens een examen worden geconstateerd brengt de surveillant de kandidaat hiervan volgens de procedure in de surveillanthandleiding op de hoogte.
      De kandidaat mag –indien mogelijk- het examen afmaken.
    - Indien de frauduleuze handelingen zich voordoen tijdens een proeve van bekwaamheid, worden deze activiteiten uitgevoerd door de beoordelaar/assessor.
    - Indien de frauduleuze handelingen worden geconstateerd na afloop van het examenmoment en/of tijdens correctie/beoordeling, kan eveneens onderstaande procedure gevolgd worden.
- De surveillant/beoordelaar/assessor/corrector vermeldt details betreffende de frauduleuze handelingen op het proces verbaal behorende bij het examen. Als er geen proces verbaal aanwezig is, gaat er een mail naar het onderwijsteam.
- De examenadministratie licht de examencommissie direct in over de frauduleuze handelingen.
- De examencommissie informeert de interne fraudeadviescommissie bij het binnenkomen van een melding van (vermoeden van) fraude.

Fase onderzoek

- Overige geplande examens mogen tijdens de onderzoeksfase doorgang vinden.
- De examencommissie doet onderzoek naar de feiten op basis van de melding en hoort eventueel betrokkenen.
- De examencommissie hoort de kandidaat binnen acht schooldagen na de melding bij de examencommissie van constatering van het vermoeden van fraude. Een minderjarige kandidaat moet verplicht worden bijgestaan door een wettelijke vertegenwoordiger.
- De examencommissie informeert de fraudeadviescommissie over haar bevindingen, zij stelt daarbij alle onderzoeksgegevens ter beschikking aan de fraudeadviescommissie.

Fase besluit

- De fraudeadviescommissie analyseert het door de examencommissie uitgevoerde onderzoek en formuleert een advies aan de examencommissie m.b.t. de aan de kandidaat op te leggen sanctie.
- De examencommissie neemt een beslissing en deelt binnen tien schooldagen na de constatering van het vermoeden van fraude de op te leggen sanctie mee middels een door de voorzitter ondertekende brief. Indien de examencommissie niet binnen eerder genoemde termijn een besluit kan nemen heeft de examencommissie eenmalig de mogelijkheid om de tijd tot besluitvorming te verlengen met tien schooldagen. Een eventuele verlenging wordt zo spoedig mogelijk aan de kandidaat meegedeeld.
- Alle bij de onderwijsovereenkomst of inschrijvingsbesluit betrokken partijen[4] worden van het genomen besluit schriftelijk op de hoogte gebracht.
- In deze brief wordt ook aangegeven dat tegen dit besluit binnen twee weken beroep mogelijk is bij de Commissie van Beroep voor de Examens, middels het digitale klachtenformulier op

[4] de schooldirecteur en de student, onder de 18 jaar worden ook de ouders in kennis gesteld.

de website van Summa. De contactgegevens van de Commissie van Beroep voor de Examens moeten in de brief opgenomen zijn (rechtsmiddelenclausule).

4 Fraudematrix

4.1 Toepassing fraudematrix

De Fraudematrix is in eerste instantie bedoeld om ervoor te zorgen dat de besluiten van de Examencommissie omtrent de sancties na het constateren van Fraude (als bedoeld in artikel 2.6 Examenreglement) voldoen aan de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur, met name waar het gaat om het gelijkheidsbeginsel, het proportionaliteitsbeginsel en de rechtszekerheid. Als uitgangspunt geldt, dat bij gelijkwaardige overtredingen en onder gelijke omstandigheden ook dezelfde sancties worden opgelegd en dat bij afwijkende omstandigheden verzachtende dan wel verzwarende maatregelen kunnen worden opgelegd.
Het raadplegen van de fraudematrix en het bijhouden van besluiten van de Examencommissie zal de adviezen van de fraude-adviescommissie en de besluiten van de Examencommissie vergemakkelijken. Daarmee worden de besluiten beter en zullen ze in de regel ook beter stand houden in geval van een (administratief) beroep.
Daarnaast geeft het de studenten meer rechtszekerheid, hetgeen ook het accepteren van een besluit van de Examencommissie ten goede komt.

4.2 Standaard sancties

Als uitgangspunt bij het constateren van fraude de standaard sancties:

- het ongeldig verklaren van dit examenresultaat met toevoeging fraude als notitie bij het resultaat;
- een incidentmelding van fraude in het studentvolgsysteem (Eduarte);
- geen extra gelegenheid voor het examen waarbij fraude is gepleegd;
- 12 weken uitsluiting van deelname aan het examen waarbij fraude is gepleegd. Indien het een één-jarige opleiding betreft geldt een termijn van 6 weken uitsluiting;
- 12 weken uitsluiting van deelname aan alle andere examens die nog niet gestart zijn.

Het is mogelijk dat meerdere van bovenstaande sancties tegelijk worden opgelegd.

4.3 Verzachtende en verzwarende omstandigheden

- Verzachtende omstandigheden kunnen zijn:
    - onduidelijke, verschillende en/of tegenstrijdige instructies
    - ervaren van (groeps)druk om medestudent te helpen
    - wisselen van BPV door externe omstandigheden, buiten student om
    - afnamecondities die onvoldoende zijn door nalatigheid in de organisatie ervan
    - kwantiteit en kwaliteit van het overgenomen materiaal
    - …

- Verzwarende omstandigheden kunnen zijn:
    - meerdere frauduleuze handelingen binnen één casus
    - herhaalde constatering van frauduleuze handelingen
    - druk uitoefenen op medestudenten of assessoren
    - vervalsen van handtekeningen en/of beoordelingen
    - bewust/stiekem toe-eigenen van materiaal van een medestudent
    - …

Elke casus wordt als maatwerk behandeld en beoordeeld (het genoemde in paragraaf 4.3 dient als leidraad).

Tussen haakjes (X) staan de maatregelen die kunnen worden gehanteerd bij *verzachtende of verzwarende omstandigheden*.	Kwalificatie		Mogelijke sancties bij (ernstige) fraude*								
Mogelijke frauduleuze handelingen (niet limitatief) **(Examenreglement: artikel 2.6 lid 2)**	**Fraude**	**Ernstige fraude**	Behoud resultaat	Ongeldig verklaren examenresultaat incl. notitie "niet opvolgen instructie"	Ongeldig verklaren examenresultaat incl. notitie "fraude"	Incidentmelding van fraude in Eduarte	Uitsluiting extra examengelegenheid	Uitsluiting 12 weken voor dit examen (bij 1-jarige opleiding: 6)	Uitsluiting 12 weken voor dit examen en andere lopende	Uitsluiting van examendeelname gedurende één jaar	Voordragen verwijdering opleiding
1. Niet opvolgen van instructies	X			X	X	X	X	X	X		
2. Zonder toestemming samenwerken	X				X	X	(X)	(X)	(X)		
3. Tijdens het examen in bezit zijn van niet-toegestane hulpmiddelen	X		(X)		(X)	X	(X)	(X)	(X)		
4. Afkijken tijdens een examen (nemer)	X				X	X	X	X	X		
5. Uitwisselen/delen van informatie/materiaal (gever)	(X)		(X)	(X)	X	X	(X)	(X)	(X)		
6. Uitwisselen/delen van informatie/materiaal (nemer)	X				X	X	(X)	(X)	(X)	(X)	(X)
7. Het overnemen van gegevens uit andermans werk en het op die manier presenteren als je eigen werk (plagiaat)	X	(X)			X	X	X	(X)	(X)	(X)	(X)
8. Het op een onrechtmatige (bedrieglijke) manier afdwingen van bijzondere voorzieningen, zoals extra tijd of een extra of vervangende gelegenheid	X	(X)			X	X	X	X	X	(X)	(X)
9. Zich tijdens het examen uitgeven voor iemand anders		X			X	X	X	X	X	X	X
10. Zich tijdens het examen door iemand anders laten vertegenwoordigen		X			X	X	X	X	X	X	X
11. Vóór het examen in het bezit stellen van de opgaven van het betreffende examen		X			X	X	X	X	X	X	X
12. Het aanpassen, uitbreiden of veranderen van een examenresultaat nadat het is ingeleverd voor beoordeling		X			X	X	X	X	X	X	X
13. Het inleveren van examenmateriaal dat niet overeenkomt met de afnameperiode en -locatie van het examen		X			X	X	X	X	X	X	X
14. Tijdens de inzage wijzigingen op het examen aanbrengen		X			X	X	X	X	X	X	X
15. Vervalsen van de beoordeling, diploma, resultatenlijst en/of handtekening		X			X	X	X	X	X	X	X

Uitsluiting van examinering vanwege geconstateerde fraude houdt in:

- *overige geplande examens worden geannuleerd als deze binnen het termijn van uitsluiting plaatsvinden (kans op diploma wordt beduidend kleiner als fraude in het laatste halve jaar wordt geconstateerd);*
- *Er kunnen geen andere examens worden ingepland waarvan de afname binnen het termijn van uitsluiting van examens plaatsvindt.*